

§ 1405 a násl. obč. zák., jakž plyne z §§ 1405 a 1406 obč. zák., vedle nichž k převzetí dluhu vyhledává se za všech okolností souhlas věřitele, kdežto »převzetí«
zaknihovaných dluhů po rozumu § 443 obč. zák. nastává bez ohledu na předchozí souhlas věřitele. Úmluva o převzetí zaknihovaných dluhů, k níž došlo pouze mezi posavadním a novým majitelem hypoteky jest převzetím plnění a nezakládá pro hypotekárního věřitele přímo žádného práva na osobní plnění přejímatele hypoteky (§§ 1405 a 1404 obč. zák.). Ostatně § 466 obč. zák. jasně vyslovuje, že, přeneseno-li v době zastavení vlastnictví zastavené věci na jiného, postihuje sice nového vlastníka ručení věcné, osobní dlužník však že zůstane týž. Jest tudíž žalovaný arcif povinen snášeti, by žalující spořitelna ze zástavy se uspokojila. Žalobou hypotekární zjednati se má pouze exekuční titul pro realizaci zástavy. Tato žaloba má jiný ráz a podklad než žaloba na osobního dlužníka z dluhopisu. Pro hypotekární žalobu přichází obsah dluhopisu v úvahu jen potud, pokud určuje se jím obsah a způsob věcného ručení. Dále jdoucí ujednání dluhopisu, tudíž zejména úmluva o sudišti pro žalobu na osobního dlužníka, zde žalovaného, jenž není osobním dlužníkem, se netýkají.

Čís. 328.

I pro rekurs obhájce manželského svazku do usnesení, jímž manželství nezvěstného bylo prohlášeno za rozvázáno, platí 14denní lhůta a i s tímto rekursem dlužno, byl-li podán opožděně, naložiti dle ustanovení § 11 nesp. říz. Za opožděný rekurs nepřísluší mu náhrada útrat.

**»Třetí osobou«
míní se v § 11, odstavec druhý, nesp. řízení každá osoba, různá od stěžovatele.**

(Rozh. ze dne 10. prosince 1919, R I 470/19.)

Žádosti Arnoštky P-ové, by její nezvěstný manžel prohlášen byl za mrtva a manželství žadatelky s ním bylo rozvázáno, bylo pr v o s t o l i c í v plném rozsahu vyhověno. K rekursu obhájce manželského svazku zamítl r e k u r s n í s o u d žádost navrhovatelky, pokud domáhala se rozvázáni manželství.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolacímu rekursu žadatelky, změnil usnesení rekursního soudu, odmítl rekurs obhájce manželského svazku do usnesení soudu první stolice a zamítl jeho návrh na náhradu rekursních útrat.

D ů v o d y:

Rekurs obhájce manželského svazku do usnesení soudu první stolice podán byl opožděně a měl proto rekursním soudem býti odmítnut. To plyne z těchto úvah: Dle § 2 zákona ze dne 16. února 1883 čís. 20 ř. z. dlužno, pokud tímto zákonem jinak není nařízeno, v řízení o žádosti o prohlášení za mrtva šetřiti povšechných předpisů o soudním řízení v mimo-sporných záležitostech právních. Poněvadž o lhůtě k rekursu a o tom, jak dlužno naložiti s rekursem opožděným, ani v řečeném zákoně, ani v zákonech pozdějších (zákony ze dne 31. března 1918 čís. 128 a 129 ř. z.)

nic není ustanoveno, dochází v řečených směrech platnosti ustanovení § 11. cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. z. Dle tohoto ustanovení činí lhůta rekursní 14 dní, počítajíc ode dne doručení. V případě, o který tuto jde, doručeno usnesení první stolice obhájci manželského svazku dne 25. září 1919, recurs byl jím osobně u soudu podán dne 10. října 1919, tudíž teprve 15. den po doručení usnesení první stolice. Dle odstavce 2. § 11 nesp. říz. zůstaveno ovšem uvážení rekursního soudu, by hleděl i k rekursu opozděnému. Smí však tak učiniti jen tam, kde opatření první stolice lze změnit bez újmy osoby třetí. Této podmínky v tomto případě nebylo. Manželka nezvěstného a zároveň žadatelka v řízení o prohlášení za mrtva nabyla z opatření první stolice, jímž bylo zároveň její manželství s nezvěstným manželem prohlášeno za rozvázáno, práv, jí jako vdově příslušejících, zejména pak práva, opět se provdati. Bez újmy těchto práv nebylo více lze opatření první stolice změnit. Ani o tom nelze pochybovati, že žadatelka jest třetí osobou po rozumu § 11, odst. 2 nesp. řízení, ježto třetí osobou míní se zde osoba, různá od stěžovatele, kdyžť v § 9 nesp. řízení přiznává se právo rekursní každému, kdož mní se opatřením první stolice býti stížena, a bylo by zajisté nesrovnalostí, kdyby pro ohrožený zájem účastníků, kteří řízení v první stolici se ani nesúčastnili, opozděný recurs nesměl dojiti povšimnutí, tento ohled by však neplatil na prospěch přímého účastníka řízení, proti němuž recurs jiného účastníka jest namířen. Zbývá proto jen ještě dotknouti se jedné otázky. Dle § 9 poslední odstavce cit. zákona z roku 1883 jest povinností obhájce manželského svazku, by (jakž tomu i v řízení o neplatnosti nebo rozloučení manželství) podal recurs (dovolací recurs) proti usnesení první (druhé) stolice, jímž manželství prohlášeno za rozvázáno. Toto ustanovení mohlo by sváděti k výkladu, že k opozděnému rekursu obhájce svazku manželského lze i tehda hleděti, když není zde podmínek § 11 odst. 2 nesp. říz. Než proti podobnému výkladu svědčí nejen doslov zákona, jenž ani v § 2 ani v § 9 poslední odstavce zákona ze dne 16. února 1883 čís. 20 ř. z. nestanoví pro recurs obhájce manželského svazku úchyly z předpisu § 11 odst. 2 nesporného řízení, nýbrž i historický vývin § 9, poslední odstavce zákona z roku 1883 a slušný zřetel k zájmům stran. Původně v § 114 obč. zák. stanoveno, že rozhodnutí, jímž nezvěstný prohlášen za mrtva a jeho manželství prohlášeno za rozloučeno, nesmí se straně ihned vyhlásiti, nýbrž nutno je vrchním soudem předložiti k usnesení nejvyšší stolice. Na základě konkordátu z roku 1855 (patent ze dne 5. listopadu 1855 čís. 195 ř. z.) přeneseno cís. patentem ze dne 8. října 1856 čís. 185 ř. z. soudnictví ve věcech manželských na soudy duchovní. V druhém dodatku k posléz řečenému cís. patentu, tvořícím jeho podstatnou součást (návod pro duchovní soudy ve věcech manželských) stanoveno v § 184 výslovně: »Pro odvolání, jež podati obhájce manželství svým úřadem jest zavázán, není lhůty propadné.« Cit. cís. patent i se svými oběma dodatky zrušen zákonem ze dne 25. května 1868 čís. 47 (čl. I.) a uvedeny opět v platnost předpisy občanského zákona a civilní soudnictví ve věcech manželských. Než i zmíněný předpis § 114 obč. zák. napotom odstraněn § 11. zákona ze dne 16. února 1883 čís. 20 ř. z., ježto odchylně upravuje otázku, řešenou v tomto zákoně § 9. Kdežto tedy dle původního ustanovení § 114 obč. zák. spisy předkládány z povinnosti úřední nejvyšší stoli, takže přirozeně o dodržování nějaké přesné lhůty

nemohlo býti řeči, a kdežto dle cís. patentu z roku 1885 t. zv. odvolání obhájce manželství mělo, nejsouc vázáno žádnou propadnou lhůtou, v pravdě ráz povinného sdělení případu vyšší stoli, volil zákon z roku 1883 pro povinný opravný prostředek obhájce manželského svazku označení »rekurs« a použil označení toho v technickém slova smyslu a se všemi zákonnými důsledky, jakž plyne z § 2 dovolávajícího se povšechně předpisů o řízení ve věcech mimosporných. Toto stanovisko jest též plně odůvodněno i slušným zřetelem k zájmům stran, jež citelně a bez vnitřní opodstatněnosti mohly by dotčeny býti, kdyby v otázce rozvázání či nerozvázání manželství byly stále v nejistotě, zdali snad přece někdy, snad po drahé době neuzdá se obhájci manželského svazku rekurs podati. Ježto rekurs obhájce manželského svazku, jsa opožděn, nemůže vůbec přijíti v úvahu, jest věc tak, jako by podán nebyl a nemá obhájce manželského svazku nároku na náhradu rekursních útrat.

Čís. 329.

Pohledávky bagatelní nepozbývají svého rázu ani tím, že byvše postoupeny na touž osobu, ani tím, že byvše sloučeny v téže žalobě, činí úhrnkem přes 100 K.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1919, R I 474/19.)

V právní rozeprě, v níž žalobce jako postupník celé řady osob uplatňoval touž žalobou proti témuž žalovanému větší počet pohledávek, z nichž o sobě žádná nečinila přes 100 K, jež však úhrnkem tento peníz převyšovaly, vznesen byl dovolací rekurs proti rozhodnutí o otázce přípustnosti pořadu práva.

Nejvyšší soud dovolací rekurs odmítl.

Důvody:

Žalobce jako postupník uplatňuje celou řadu pohledávek, z nichž o sobě žádná 100 K nepřevyšuje. Jedná se tudíž vesměs o nároky nepatrné po rozumu § 448 c. ř. s. Tohoto svého rázu nepozbyly ani tím, že na touž osobu (žalobce) byly postoupeny (§ 1394 obč. zák.), ani tím, že sloučeny byvše v téže žalobě, úhrnkem 100 K převyšují. Dle § 11 č. 2 c. ř. s. lze k platnosti přiváděti touž žalobou více nároků téhož žalobce proti několika žalovaným, spočívají-li na stejnorodém skutkovém a právním základě a soud pro jednoho každého se žalovaných jest příslušným. Tím nepozbývají však nároky ty své původní povahy, předmětem soudcovského rozhodování není obnos úhrnný o sobě, nýbrž soudce i přes hromadění žalob rozhoduje o jednom každém nároku zvlášť. Jde-li však, jak dolíčeno, o záležitost bagatelní, jest dovolací rekurs dle § 501 c. ř. s. nepřípustným. Na tom ničeho není s to změnití okolnost, že soud prvě stolice o žalobě nezahájil řízení ve věcech nepatrných, poněvadž předpisy §§ 448 a násl. c. ř. s. jsou právem vízícím, pročež nutno jich dbáti z moci úřední.